

2000 ÅR MED SKO?

av Dr. Vet. Med H. Strasser

Oversatt til norsk av Christel Flagestad

For å underbygge argumentet om at hesten må ha sko når den brukes som ride- eller trekkhest, hevdes det ofte at menneskene har satt sko på hesten i tusener av år. Ifølge de siste funn er det imidlertid sikkert at hesteskoen først ble innført til vest- og sentraleuropa i det 9. århundre. Før dette var hesteskoen et ukjent fenomen.

I gresk oldtid var ridehesten også uten sko. Greske Xenophon begynte også sin avhandling "On the Art of Riding" (skrevet ca 400 f.Kr.) med hestehoven og understreker betydningen av regelmessig stell av hovene. Hans bok omhandler utelukkende behandling og trening av militærhester som var fullt arbeidsdyktige uten bruk av sko.

Markus Junkelmann skriver i sin bok "The Riders of Rome (Die Reiter Roms vol. 3): "De store distanser som ble tilbakelagt av scythianiske, persiske, makedonske og kartesianske kavalerier under deres erobringstokter, for ikke å tenke på Alexander den Stores kriger, viser at kavaleri er i stand til å yte de største prestasjoner selv uten sko.

Og hva var de gamle romernes holdning til å skjerme hoven? Vi kjenner til den såkalte "hippo sandal" av jern, "soleae ferreae" på latin, som var i bruk i det keltisk romerske område nord for alpen fra midten av første århundre til det fjerde århundre e.Kr. Hovene var svøpt og satt i en sko som var festet med bånd trukket gjennom kroker og ringer foran og bak på skoene. Denne hestesandalen var ofte brukt av trekk- og lastedyr som gikk på brolagte veier, ettersom hipposandaler ikke tillot mer enn gangfart.

Hestesko med søm er hverken brukt i romersk litteratur eller avbildet i malerier/kunstverk. Hestestatuen av Caesar Marcus Aurelius (døde 180 e.kr.) viser en hest med flotte naturlige hover. Skulptøren gjenga meget realistisk og presist hver eneste detalj av hesten såvel som rytteren, og han ville derfor aldri ha unnlatt å ta med en eventuell hovbeskyttelse. Ingen romerske kunstverk viser selv en enkelt skodd hov, mens man i middelalderen alltid tydelig viser skodde hover selv på de enkleste bildene.

Mange malerier fra middelalderen viser omhyggelig skodde hover sammen med bilder av trange hover – dette nettopp fordi trange hover var en konsekvens av skoingen.

Oppfinnelsen av søm i hesteskoen tilskrives kelterne som formodes å ha brukt slike i romertiden. Hvis det imidlertid var vanlig med hestesko hos galliske, keltiske eller tyske folkeslag, så ville Julius Caesar nok ha nevnt dette i sin bok "The Conquest of Gaul". Heller ikke i Pompeii eller Herculaneum og ikke i ruiner fra romerske festninger hvor ridende hærer var stasjonert, har man funnet hestesko blant mange kulturgjenstander av jern. Og i restene fra 30 falne militærhester i Krefeld Gellep ble det heller ikke funnet en eneste hestesko.

Den sveitsiske forsker Walter Drack sammenlignet kulturgjenstander fra antatt keltiske hestesko med sko fra presist daterte middelalderfunn. Han konstaterte at de keltiske skoene var lik de som ble brukt i sentral europa fra det 10. til det 16. århundre. Angående dette skriver Markus Junkelmann: "Ingen skrevne eller malte kilder vitner om bruk av sko, - alle funn av sko stammer fra middelalderen eller senere, - det er usannsynlig at hestesko kun ble brukt sporadisk, hvis den først var oppfunnet. Disse forhold underbygger med stor sannsynlighet at det hverken fantes keltiske eller romerske hestesko".

Idag er arbeids- og militærhesten blitt en fritids- og sportskamerat som oppstalles og innesperres på små områder – uten mulighet for fri utfoldelse og bevegelse.

Det er derfor provoserende at noen kan være av den oppfatning at det er nødvendig å sko hester som bare får lov til å bevege seg 14 av døgnets 24 timer på et relativt sett, meget begjært område!

Copyright: Dr. Vet. Med. H. Strasser
Blaihofstr. 42/1, 72074 Tuebingen, Germany
Tel/Fax: (011) 49 7071 87572